

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LIPCA 1936 ROKU

ZAWODOWE SZKOLNICTWO CHEMICZNE

Dnia 18 czerwca r. b. odbyło się urządzone staraniem Sekcji Przemysłowej Polskiego Towarzystwa Chemicznego zebranie odczytowe, na którym kpt. Inż. Jerzy Kaltenberg wygłosił interesujący referat p. t. „Średnie szkolnictwo zawodowe w świetle potrzeb przemysłu chemicznego w Polsce”.

Odczyt zgromadził liczne audytorjum z Panem Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, prof. dr. Wojciechem Świętosławskim, na czele.

Prelegent wskazał na początku, że ustawa o ustroju szkolnictwa zawodowego z r. 1932 wywołała zrozumiałe zainteresowanie zarówno wśród sfer przemysłowych, jakoteż pedagogicznych. Rozporządzenie wykonawcze z r. 1933 wywołało ożywioną dyskusję i sprzeczny. Albowiem zawodowe wykształcenie chemiczne przeniesiono w rozporządzeniu do szkół typu licealnego, pozostawiając szkołom gimnazjalnym wyłącznie tylko grupę farbiarsko-wykończalną. Obok liceów (o kursie trzyletnim, podbudowie programowej w gimnazjum ogólnokształcącym i conajmniej 16-letnim wieku przyjęcia) tworzone być mają kursy majstrów przemysłu chemicznego.

Prelegent postawił zagadnienie, czy szkoły podobne dadzą przemysłowi chemicznemu materiał o odpowiednich kwalifikacjach i poziomie, czy absolwenci tych szkół zostaną przez przemysł wchłonięci i czy znajdą w przemyśle właściwe miejsca pracy. W większej fabryce chemicznej rysują się wyraźnie dwa typy pracowników: rusowy i laboratoryjny. Stanowiska kierownicze zajmują pracownicy o wykształceniu akademickim, majster i laborant powinni mieć za sobą średnie wykształcenie chemiczne. Pracownik, wykonywujący funkcje majsterskie, powinien zdawać sobie jasno sprawę z istoty procesów produkcyjnych, powinien mieć wspólny język z kierownikiem oddziału — rozumiejąc ściśle jego polecenia. Tymczasem rozporządzenie, precyzując dokładnie jakie cele mieć ma zawodowe licealne wykształcenie chemiczne — konkretyzuje je raczej w sensie zadań inżyniera chemika, pozostawiając na uboczu typ niezbędnego w przemyśle chemicznym majstra, który dopiero przy kierowniku o akademickim wykształceniu staje się jednostką niezastąpioną.

Podobnie istnieje bezsporny przerost kompetencji, jakie rozporządzenie stawia przed che-

mikiem — laborantem, gdyż laborant ze średnim wykształceniem powinien być tylko inteligentnym wykonawcą laboratoryjnych prac chemicznych — zawsze pod kierownictwem odpowiedzialnego chemika z wyższym wykształceniem.

Zważywszy zwłaszcza na kurczenie się rynku pracy i coraz większe trudności znalezienia odpowiednich zajęć przez inżynierów chemików — prelegent wyraża wątpliwości, czy aspiracje absolwentów licealnych będą zaspokojone. Licea bowiem wypuszczają zastęp pracowników o skromnym przygotowaniu zawodowym i nie osiągalnych dążeniach do wyższych stanowisk — czyli ludzi z reguły niezadowolonych i skazanych na załamanie życiowe.

Średnia szkoła chemiczna powinna dawać element zbliżony do materiału wypuszczanego obecnie przez szkoły chemiczne, gdyż dają one dostateczne podstawy teoretyczno-zawodowe do pracy na stanowiskach majsterskich i laboranckich, ponadto zaś zarówno przemysł zadowolony jest z absolwentów obecnych szkół chemicznych, jak absolwenci — z zajmowanych przez nich obecnie stanowisk.

Streszczając materiał, omówiony w wykładzie, prelegent wysnuł następujące wnioski:

- 1) Średnia szkoła technologiczno-chemiczna powinna mieć za zadanie przygotowanie dla przemysłu chemicznego materiału na mistrza i laboranta-chemika.

- 2) Szkoła o powyższych zadaniach jest zbliżona do typu średnich szkół chemicznych obecnie istniejących, a w ujęciu ustawy raczej do typu szkoły gimnazjalnej.

- 3) Podbudową szkoły jest 7 kl. szkoła powszechna.

- 4) Wiek przyjęcia conajmniej 14 lat.

- 5) Szkoła jest 4-letnia, a w okresie przejściowym 5-letnia.

- 6) Uczniowie powinni odbyć w czasie studiów zorganizowaną praktykę w odpowiednich działach produkcji.

- 7) Szkoła powinna pogłębiać w ostatnim roku lub dwu ostatnich latach nauczania wiadomości szczegółowe w działach produkcji chemicznej, dla których istnieją zapotrzebowania na rynku pracy.

8) Program szkoły zbliżony jest do programu obecnie istniejących szkół chemicznych z odpowiednim rozszerzeniem wiadomości z maszynoznawstwa chemicznego, rysunku technicznego, części maszyn oraz pracy w warsztatach mechanicznych.

9) W programie należy uwzględnić język obcy (niemiecki), elementy bezpieczeństwa pracy oraz sprawę korozji.

10) Z uwagi na potrzeby przemysłu materiałów obrony przeciwgazowej, program należy uzupełnić wiadomościami z technologii kauczuku, materiałów chłonnych i t. p.

AKCJA ZWIĄZKU NA RZECZ DORAŻNEJ POMOCY MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

W myśl wezwania Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Związek Przemysłu Chemicznego rozesłał w marcu b. r. odezwę do zrzeszonych przedsiębiorstw i chemicznych fabryk pozazwiązkowych w sprawie przyjsia z doraźną pomocą młodzieży akademickiej. Odezwa Związku oraz pierwsza lista ofiarodawców zostały opublikowane w Nr. Nr. 5 i 7 Wiadomości Przemysłu Chemicznego.

Wobec zakończenia akcji zbiórki funduszków na rzecz doraźnej pomocy, poniżej ogłaszamy pełną listę ofiar, które wpłynęły do dnia 15 czerwca b. r. Nadmieniamy przytem, że zebrane przez Związek sumy zostały już przekazane do Politechnik Warszawskiej i Lwowskiej oraz do Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie.

Tomaszowska Fabryka Sztucznego	
Jedwabiu Sp. Akc.	zł. 2.690
Zakłady Solvay w Polsce	" 2.500
Przemysł Chemiczny „Boruta” Sp. Akc.	" 500
Zakłady Chemiczne „Grodzisk” Sp. Akc.	" 500
Sp. Akc. „Lignoza”	" 500
Zjedn. Fabryk Superfosfatowych	
w Polsce	" 450
T-wo Zakł. Chem. „Strem” Sp. Akc.	" 300
Pabjanicka Sp. Akc. Przemysłu Chemicznego	" 300
Ludwik Spiess i Syn Sp. Akc.	" 250
Zakłady Chemiczne w Winnicy	" 250
Sp. Akc. „Elektryczność”	" 250
Sp. Akc. „Polchem”	" 150
Dr. A. Wander Sp. Akc.	" 100
Sp. Akc. „Nobiles”	" 100
Sp. Akc. „Atra” Fabr. Farb Graf.	" 100
Sp. Akc. „Motor”	" 100
Majde i S-ka	" 100
Edw. Klein i S-ka	" 50
„Miraculum”	" 25

WŚRÓD KSIĄŻEK

Z uwagi na wielkie znaczenie zagadnień organizacyjnych w życiu gospodarczym, jako też ze względu na wielokrotnie stwierdzone w tym zakresie potrzeby informacyjne, Związek Izby Przemysłowo-Handlowych R. P. opracował spis ważniejszych organizacji gospodarczych o charakterze społeczno zawodowym, objętych repre-

zentacją samorządu przemysłowo-handlowego. Spis ten wydany p. t. „Spis organizacji gospodarczych” otrzymać można, bez pisania specjalnego zamówienia, w drodze wpłaty zł. 6.— na konto Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie w P. K. O. Nr. 18750 z podaniem celu wpłaty.

Wydawnictwo zawiera szczegółowe dane o kilkuset ważniejszych organizacjach, zrzeszających przedsiębiorstwa przemysłowe, handlowe, bankowe, ubezpieczeniowe, komunikacyjne, transportowe i usługowe, oraz o centralnych związkach rewizyjnych spółdzielczości wytwórczej. Ponadto spis zawiera wzmianki o zrzeszeniach gospodarczych lokalnych, podające nazwę, adres i nazwisko osoby kierującej agendami zrzeszenia. Wydawnictwo zaopatrzone jest również w uwagi wstępne, objaśniające o klasyfikacji, rozwoju i formach prawnych organizacji gospodarczych oraz zawiera skorowidz alfabetyczny objętych spisem zrzeszeń i skorowidz wszystkich miejscowości, w których się one znajdują.

Wydanie drukiem spisu organizacji gospodarczych jest obecnie bardzo na czasie i usuwa poważną przeszkodę w korzystaniu z pracy i pomocy zrzeszeń zawodowych przemysłu i handlu.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (NN. 15 i 16 „Informatora Eksportowego”):

Holandja. Z dniem 1 maja r. b. listą towarów skontyngetowanych objęty został potaż żrący. Kontyngent wynosi 100% przeciętnej z okresu 1.V-1.IX lat 1932, 33 i 34.

Meksyk. Obniżone zostały stawki celne na olej kreozotowy i siarczan glinowy.

Rumunja. Wprowadzone zostały ograniczenia kontyngentowe na amonjak, aluny i dwusiarczki węgla.

Tunis. Przy wwozie następujących produktów chemicznych wymagane są ostatnio pozwolenia importowe: siarczan potasowo-magnezowy, węglan potasowy, chlorek potasowy.

U. S. A. Umowa handlowa z Francją przewiduje niższe stawki celne na perfumy i olejki eteryczne.

Węgry. Z dniem 26 maja r. b. weszły w życie podwyższone stawki celne na siarczan glinowy.

Zwracamy uwagę na następujące raporty opublikowane w Nr. Nr. 15 i 16 „Informatora Eksportowego”:

Grecja. Kontyngenty wywozowe dla towarów polskich.

Gwinea Franc. Handel towarowy i możliwości zbytu.

Hiszpanja. Nowy system kontyngentowy.

Indje Bryt. Wymiana towarowa z Polską.

KRONIKA

Firma „Polmont“, Katowice, ul. Równoległa 2, prosi nas o zaznaczenie, że podejmuje się nie tylko dostawy, lecz również reparacji metalowych sprzętów laboratoryjnych.

Instytut Spraw Społecznych, Warszawa, ul. Wilcza 1, przystąpił do wydawania torebek z nadrukami zalecającymi zachowanie ostrożności przy pracy. Torebki są przeznaczone dla wypłat personelowi, zatrudnionemu w przemyśle. Nadruki zwracają uwagę na utrzymanie porządku w warsztacie, właściwe obchodzenie się z narzędziami pracy oraz na przestrzeganie ostrożności ze strony samego robotnika. Wydane są torebki 2-ch formatów, mianowicie 175 mm × 125 mm oraz 162 mm × 114 mm.

W każdym formacie opracowane są dwa typy nadruków rozrachunkowych na torebki.

typ I — ze szczegółowym wykazem należności i potrąceń,

typ II — z rubrykami, ograniczonymi do oznaczenia nazwiska robotnika, daty wypłaty i sumy należnej za dany okres.

Instytut służy wszelkimi dodatkowymi informacjami.

Dnia 22 czerwca r. b. odbyło się zebranie organizacyjne Grupy fabryk gumowych, należących do Związku Przemysłu Chemicznego. Przewodniczącym Grupy został p. Dyr. W. Bereszko, zastępcami przewodniczącego: pp. Dyr. H. Gruszkowski i Inż. H. Müller, sekretarzem — Inż. A. Olaszek.

Grupa ma przed sobą szereg zagadnień do opracowania, między innymi — problemat zaopatrywania przemysłu gumowego w niezbędną ilość surowców.

Dnia 16 czerwca r. b. odbył się w Warszawie jubileuszowy obchód 15 lecia Izby Handlowej Polsko - Austriackiej w Warszawie i Austriacko-Polskiej Izby Handlowej w Wiedniu. W uroczystościach obchodowych wzięli udział Członkowie Gabinetu oraz przedstawiciele samorządu gospodarczego i wolnych organizacji przemysłowych i handlowych.

Z okazji jubileuszu składamy obydwu organizacjom serdeczne powinszowania.

Dnia 22 czerwca r. b. odbyło się w Gdyni w lokalu Urzędu Morskiego posiedzenie Stałej Komisji przy Ministerstwie Komunikacji dla spraw przewozowych. Komisja zatwierdziła plan przewozów kolejowych na miesiąc czerwiec r. b. oraz rozpatrzyła szereg zgłoszonych wniosków w zakresie usprawnienia ruchu towarowego P. K. P.

Wydział Chemiczny Państwowej Szkoły Chemiczno-Przemysłowej w Warszawie ukończył w czerwcu r. b. kilkunastu techników-chemików, przygotowanych do pracy zarówno w ruchu jak i w laboratorjach zakładów przemysłowych. Zawiadamiając o powyższem, Dyrekcja Szkoły prosi PP. Pracodawców posiadających zapotrzebowanie na tego rodzaju pracowników o ła-

skawe zgłoszenie wolnych posad do Szkoły Warszawa, ul. Hoża Nr. 88, tel. 8-34-02).

Nowoczesna technika wojenna sprawia, że każda produkcja, każda gałąź przemysłu jest dzisiaj w większym lub mniejszym stopniu związana z obroną kraju.

Sytuacja ta narzuca konieczność bliskiej współpracy armji i przemysłu, wzajemnego porozumienia, poznania obustronnych potrzeb i możliwości.

Instytucją, która jest specjalnie powołana do organizowania takiej współpracy, jest Towarzystwo Wojskowo-Techniczne w Warszawie, grupujące w sobie sfery wojskowe i przemysłowe. Jest rzeczą konieczną, aby przemysł jaknajintensywniej brał udział w pracach tego Towarzystwa zarówno za pośrednictwem swych organizacji zawodowych jak przez uczestnictwo osób, bezpośrednio z produkcją na cele obrony kraju związanych.

W związku z wejściem w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 maja b. r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 820), które objęło zakazami przywozu również towary, korzystające ze zniżek celnych, a wymienione w wykazie Nr. 2 rozporządzenia z dnia 29.IV. 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 269), wydane zostały w Ministerstwie Przemysłu i Handlu wewnętrzne zarządzenia, aby pozwolenia na przywóz tych towarów udzielane były w trybie specjalnie przyspieszonym.

Zainteresowani, celem wykorzystania tego przyspieszonego trybu, winni dołączać do podań o pozwolenie przywozu odnośnych towarów odpisy zaświadczeń, wystawianych przez Izby Przemysłowo-Handlowe, a uprawniające do korzystania z ceł zniżonych, przy jednoczesnem powołaniu się w treści podania na fakt uzyskania takiego zaświadczenia.

Towarzystwo „Dechema“ w Berlinie (Berlin W. 35, Potsdamerstrasse 103 A.) zwraca naszą uwagę na wydawnictwo, dotyczące budowy aparatów chemicznych a zredagowane w trzech językach (niemiecki, angielski i francuski). Wydawnictwo to chętnie dostarczone będzie — jako cenne źródło informacyjne o aparaturze chemicznej — tym fabrykom chemicznym, które zwróćą się wprost do „Dechemy“.

W okresie od 17 do 25 czerwca r. b. Dyrekcja Państwowej Szkoły Chemiczno-Przemysłowej w Warszawie urządziła wystawę prac uczniów wydziału chemicznego i ceramicznego. Wystawa miała na celu zillustrowanie przebiegu nauczania na obydwu wydziałach i dała interesujący pogląd na system szkolny.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dzienniku Ustaw Nr. 47 z d. 25 czerwca r. b. ogłoszone zostało pod pozycją 346 rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 17 czerwca r. b. w sprawie zniżek celnych.

Rozporządzenie to wprowadza 85%-ową zniżkę celną na bromek metylu — za zezwoleniem Min. Skarbu.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN DOMU HANDLOWEGO
B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

	Cena w zł. za 100 kg.
Aceton	350.—
Alun chromowy	72.—
Alun krystaliczny	44.—
Alun mielony	44.—
Antichlor kryst.	41.—
Antimonium crud. w kawałkach	130.—
Antimonium crud. w proszku	180.—
Asfalt Gilsonit	85.—
Azotan baru	180.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie	
Biel cynkowa	65.—
Biel ołowiana	150.—
Boraks kryst.	90.—
Boraks w proszku	95.—
Boran manganu	370.—
Braunsztyn	80.—
Chlorek baru	62.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	100.—
Chlorek wapna	41.—
Dwuchromian potasu	190.—
Dwuchromian sodu	155.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	45.—
Fenol	310.—
Fosforan sodu trójasadowy	100.—
Fosfor czerwony	650.—
Glejta angielska w proszku	150.—
Glin metaliczny w proszku	500.—
Grafit angielski w łuskach	130.—
Grafit angielski w proszku 95/97%	130.—
Hydrosulfid	250.—
Kalafonja	65.—
Kamfora w taflach	650.—
Klej kostny	150.—
Klej skórny	185.—
Kaolina w kaw. i w proszku	14.—

Kreda chem. czysta	52.—
Kwas borny	190.—
Kwas szczawiowy	160.—
Litopon 30%	72.—
Minja ołowiana	125.—
Minja żelazowa min. 90%	85.—
Nadboran sodowy	400.—
Nadmanganian potasu	350.—
Naftalin w łuskach	60.—
Nitrobenzol	450.—
Octan kobaltu	1100.—
Octan ołowiu	170.—
Oleina	190.—
Olej rycynowy med.	250.—
Olej turecki 50%	90.—
Pumeks w kawałkach	60.—
Pumeks w proszku	55.—
Rtęć w butlach a 34,6 kg za butlę	390.—
Salmjak mielony	115.—
Salmjak w kaw. subl.	200.—
Siarczan kobaltu	750.—
Siarczan magnezu	18.—
Siarczan miedzi	52.—
Siarczan żelazowy	18.—
Siarka mielona	36.—
Siarka w łuskach	36.—
Talcum 000	19.—
Talcum 00000	26.—
Talcum 000000	29.—
Tanina 92%	800.—
Tlenek kobaltu 76%	2000.—
Węglan magnezu w cegielkach	210.—
Węglan magnezu w proszku	150.—
Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	160.—
Ziemia krzemkowa	30.—
Żelazocjanek potasowy	350.—
Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWORCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO
RUTA Sp. Akc.“, Łódź tel. 195-96,
195-97; Warszawa, Piusa XI. 3.
m. 8, tel. 8-38-78.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA”
Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel.
Piotrków Tryb. 165.

ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN-
NICY, S. A. Winnica, poczta Hen-
ryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17.
Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross,
Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna białący:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia (CaCl₂):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 5-91-24.

Dwuchromian potasu i dwuchromian
sodu, sól glauberska kalc:

Tow. Fabryka Portl. Cem.
„WYSOKA” Sp. Akc. Warszawa,
Mazowiecka Nr. 7, fabryka w
Wrzósowej, p-ta Częstochowa 4.
Wyłączna sprzedaż: D/H. Maury-
cy Luxemburg. Warszawa, Sena-
torska 28/30, tel. 6 00 19.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS
i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow-
ska 16, tel. Centrala-Spiess.
„Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna”,
Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00

Gliceryna farmaceutyczna i technicz-
na:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE-
VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy
Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza-
wa, Leszno 15, tel. 11-06-81,

Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp.
Akc., Warszawa, Złota 35, tel.
533-49.

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN
SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”,
Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel.
Sochaczew 81.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

Słomka i włosie viskozowe:

Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kau-
styczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:

„TOMASZOWSKA FABRYKA
SZTUCZNEGO JEDWABIU”,
Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.